WWF
MAGASIN
MARTS
2013

Levende Natur

Årgang 31

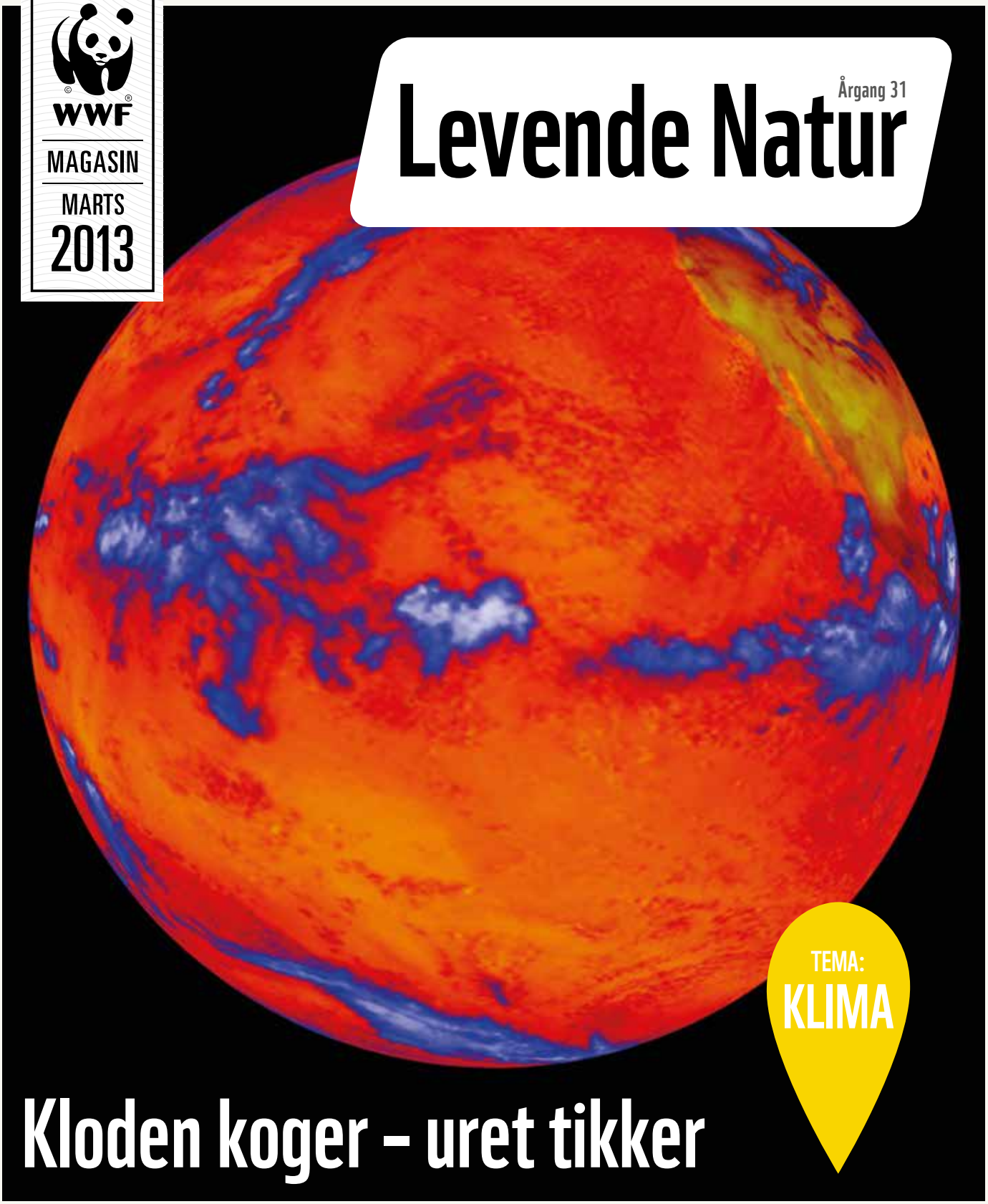

TEMA:
KLIMA

Kloden koger – uret tikker

TEMPERATUREN STIGER
Verden har kurs mod 4 graders opvarmning

VERDENS BEDSTE KLIMALOV
Hvad skal der stå i Danmarks nye klimalov?

PIRATFISKERI TRUER TUNEN
Sushibølgen har sat blåfinnet tun under pres

GRØN VÆKST I MYANMAR
WWF har besøgt det tidligere lukkede land

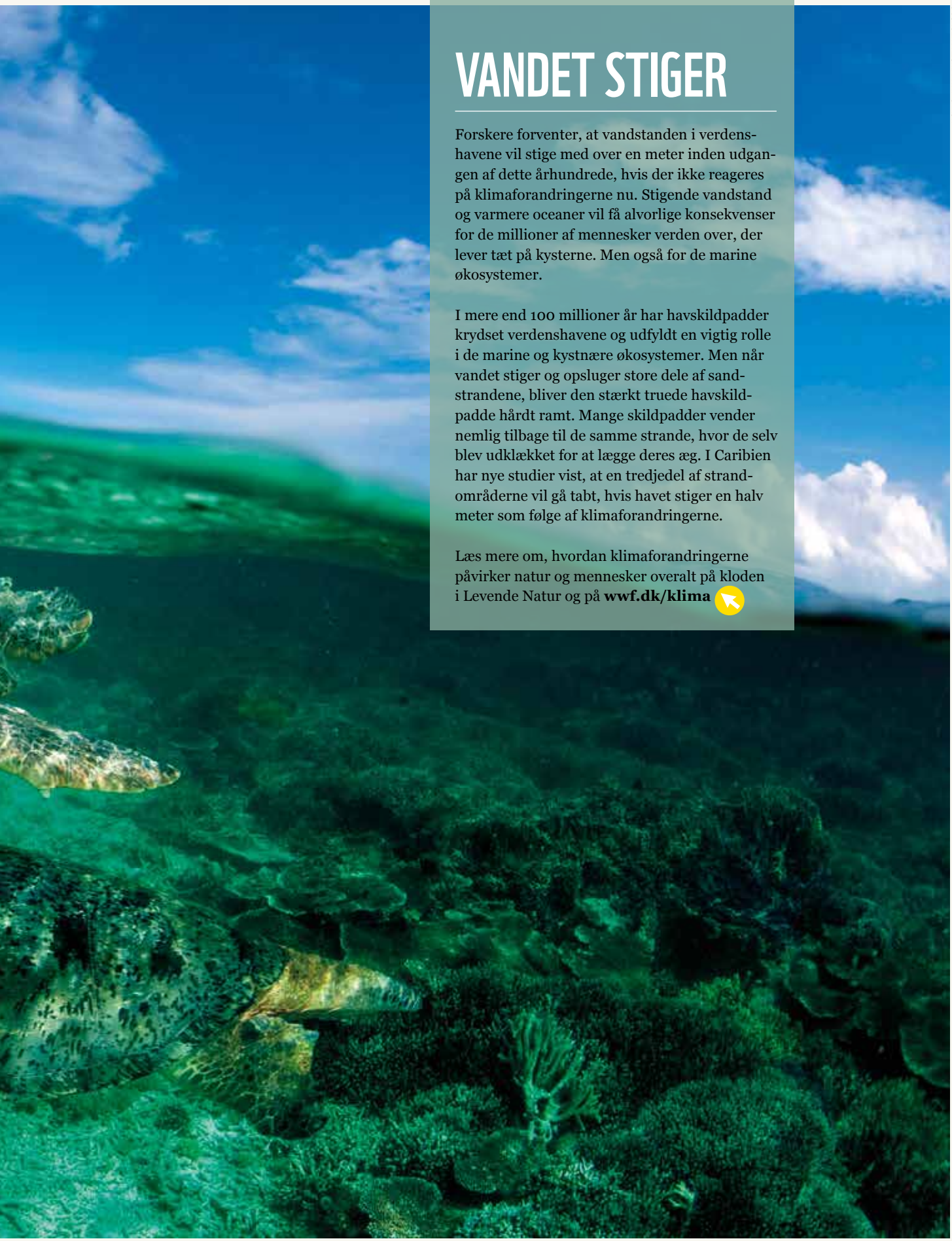

© JÜRGEN FREUND / WWF-CANON

VANDET STIGER

Forskere forventer, at vandstanden i verdenshavene vil stige med over en meter inden udgangen af dette århundrede, hvis der ikke reageres på klimaforandringerne nu. Stigende vandstand og varmere oceaner vil få alvorlige konsekvenser for de millioner af mennesker verden over, der lever tæt på kysterne. Men også for de marine økosystemer.

I mere end 100 millioner år har havskildpadder krydset verdenshavene og udfyldt en vigtig rolle i de marine og kystnære økosystemer. Men når vandet stiger og opsluger store dele af sandstrandene, bliver den stærkt truede havskildpadde hårdt ramt. Mange skildpadder vender nemlig tilbage til de samme strande, hvor de selv blev udklækket for at lægge deres æg. I Caribien har nye studier vist, at en tredjedel af strandområderne vil gå tabt, hvis havet stiger en halv meter som følge af klimaforandringerne.

Læs mere om, hvordan klimaforandringerne påvirker natur og mennesker overalt på kloden i Levende Natur og på **wwf.dk/klima**

MAN KAN IKKE FORHANDLE MED NATUREN

Siden det store klimatopmøde i Bella Center i København i 2009, der floppede totalt, er klimaet gledet lige så stille ned af mediernes dagsorden. I 2012 blev ordet "klimaforandringer" nævnt 278 gange i de danske medier. Til sammenligning blev tv-programmet X Factor omtalt 8.723 gange. Men en ny WWF-undersøgelse viser, at medierne er ude af sync med befolkningen. Hele 65 procent svarer nemlig, at de bekymrer sig om klimaforandringerne. Og det lader til, at politikernes klimanøl har været med til at ændre danskernes holdning. 58 procent svarer nu, at de selv som borgere og forbrugere har et stort ansvar for at gøre noget ved klimaforandringerne, og to ud af tre vil gerne gøre mere for klimaet.

Det er også nødvendigt, hvis vi skal stoppe klimaforandringerne. Den globale opvarmning stiger med alarmerende hast og følger kurven for forskernes værste scenarier. Hvis vi fortsætter med at bruge jordens ressourcer og udleder CO_2 i samme tempo og omfang som nu, kan vi allerede i vores eller vores børns levetid se frem til stigende vandstande, tørker, oversvømmelser, storme og hedebølger, der vil gå hårdest ud over nogle af verdens fattigste og mest udsatte mennesker, forstyrre fødevareproduktionen og true og udslette vigtige arter, naturtyper og økosystemer.

En af verdens fremtrædende klimaforkæmpere, USA's tidligere vicepræsident Al Gore, har sagt "man kan ikke forhandle med naturen" – underforstået, at klimaforandringerne ikke holder pause, bare fordi verdens ledere ikke kan blive enige om at adressere dem. Tiden til snak og tomgang er opbrugt. Nu hjælper kun massive tiltag og adfærdsændringer, hvis vi skal nå det. Og det kan stadig nås, hvis både befolkningen, virksomheder og politikere trækker i samme retning!

Årets første Levende Natur sætter derfor fokus på kampen for klimaet. Få inspiration og nemme tip til, hvordan du kan tænke og handle mere klimavenligt i din hverdag i WWF's klimaguide på side 17. Du kan også blive klogere på, hvilke konsekvenser det har for natur, dyr og mennesker overalt på kloden, hvis temperaturen stiger 2, 3 og 3 grader. På side 8 ser vi nærmere på, hvor klimakampen kommer til at stå i fremtiden – er løbet kørt for de internationale klimaforhandlinger, og hvad skal der til, hvis vi skal vende udviklingen, inden det er for sent?

Du kan også være med i WWF's Earth Hour kampagne – verdens største klimaevent – der kulminerer 23. marts, når hele verden slukker lyset for klimaet i en time. På side 19 kan du læse mere om, hvordan du kan lave din egen klimaaftale, udfordre dine venner og komme med input til Danmarks første klimalov.

Rigtig god læselyst!

Gitte Seeberg
Generalsekretær

© POLFOTO

© NATUREPL.COM / TONY HEALD / WWF-CANON

© ROSA MERK / WWF-GERMANY

WWF

WORLD WIDE FUND FOR NATURE er en privat og uafhængig organisation, som arbejder for at løse globale natur- og miljøproblemer. WWF arbejder over hele kloden og WWF Verdensnaturfonden er den danske afdeling. Formålet med WWF's arbejde er at sikre naturen som livsgrundlag for mennesker og dyr. Læs mere om WWF Verdensnaturfonden på **www.wwf.dk**

Udgivet af WWF Verdensnaturfonden, Svanevej 12, 2400 København NV.
Tlf. 35 36 36 35
E-mail wwf@wwf.dk Giro 500-2001
Ansvarshavende redaktør
Charlotte Brix Andersen
Redaktør Anne Burlund
Mail til redaktionen
levende.natur@wwf.dk
AD En:60, www.en60.dk
Forside © NASA / WWF-CANADA
Tryk KLS Grafisk Hus A/S **Oplag** 22.000
Papir Arctic Volume White. Du kan blive medlem ved at betale minimum 360 kr. om året. Levende Natur sendes gratis til medlemmer.

INDHOLD

RESULTATER

6 Globale resultater
Alle virksomheder i Holland vil bruge ansvarlig soja

16 Grønt skal være nemt
Du kan skifte til klimaneutral strøm

TEMA

8 Når vi ændrer klimaet, ændrer vi alt
Er løbet kørt for de internationale klimaforhandlinger?

12 Verden varmes op
Hvad sker der med kloden, når temperaturen stiger?

14 Klimalov skal sikre grøn omstilling
Danmark skal have verdens bedste klimalov

17 Ansvarlighed er kommet for at blive
Klimatrenden går ikke i glemmebogen foreløbig

18 Verdens største klimaaktion
Tag en klimaudfordring til årets Earth Hour

NYHEDER

20 Er tigeren uddød om ti år?
Tigerbestanden er faldet 40 procent siden 2002

22 WWF kickstarter grøn økonomi i Myanmar
Økonomisk vækst og miljøhensyn kan gå hånd i hånd

24 Piratfiskere truer den blåfinnede tun
Massivt illegalt fiskeri efter populær sushispise

26 WWF nyt
ASC-certificerede fisk rammer snart dit supermarked

FSC www.fsc.org MIX Papir fra ansvarlige kilder FSC® C022933
NORDISK MILJØMÆRKNING 541 016 Trykkeri

GLOBALE RESULTATER

Af Tommy Dybbro & Ditte Roslyng

1 MIO.

Holland har certificeret en million ton soja.

FIND DE SENESTE NYHEDER FRA WWF'S ARBEJDE RUNDT OMKRING I VERDEN PÅ **WWW.WWF.DK/NYHEDER**

© MICHEL GUNTHER / WWF-CANON

© ALAIN COMPOST / WWF-CANON

© NATUREPL.COM / MARK CARWARDINE / WWF-CANON

HOLLAND

En million ton soja certificeret

WWF har med stor tilfredshed noteret, at alle virksomheder i Holland, fra foderproducenter til supermarkeder, har erklæret at ville gå over til RTRS-produceret soja. Produktion af soja er en stor trussel mod den oprindelige regnskov. RTRS-produceret soja rydder ikke oprindelig skov, der bruges færre sprøjtemidler og der tages hensyn oprindelige folks ret til jorden. Danmark er blandt de otte største importører af soja i EU. WWF støtter certificeringsordningen og opfordrer danske virksomheder til at følge det hollandske eksempel, så den danske import af soja ikke går ud over regnskoven.

CAMBODJA

Et pusterum for Mekong-delfinerne

Det cambodjanske parlament har vedtaget et nyt dekret, der forbyder brug af bestemte typer skadelige fiskeredskaber, der ofte har floddelfinerne som uheldig bifangst. I samarbejde med organisationen Wetlands Alliance har WWF Cambodja gennem en længere periode arbejdet på at etablere andre forretningsmuligheder for fiskerne, der ellers vil blive ramt på pengepungen. I landsbyen Koh Pdao kan turister bo i smukke og rene træhuse, smage lokal khmer-mad og få et indblik i dagliglivet på landet – og ikke mindst få lejlighed til at spotte de sjældne floddelfiner på sejlture på Mekong-floden.

MALDIVERNE

Første bæredygtige tunfiskeri

En stor del af det maldiviske tunfiskeri er blevet MSC-certificeret. MSC garanterer et bæredygtigt fiskeri og blev etableret af blandt andet WWF i 1997. Maldiverne er en meget vigtig fiskerination, og beslutningen betyder, at landet nu gennemfører det første bæredygtige tunfiskeri efter den stærkt truede fiskeart. WWF roser myndighederne i Maldiverne for at tage en vigtig lederrolle i bestræbelserne på at sikre en fremtidig økonomisk og økologisk bæredygtig fangst af tun i Det Indiske Ocean.

108.000 KR.

I Rusland koster det nu hele 108.000 kr. i bøde at besidde et tigerskind.

TAK! DIN STØTTE GØR WWF'S ARBEJDE MULIGT

© BRENT STIRTON / GETTY IMAGES

© STEPHEN DAWSON / WWF-CANON

© WWF / KLEIN & HUBERT

PERU

Regnskov bliver beskyttet

Tre regn-skovsområder i Loreto i det nordlige Amazonas, som dækker et areal på næsten 600.000 hektar, bliver nu officielt beskyttede. De er hjemsted for en biologisk og kulturel mangfoldighed, som ikke ses mange andre steder i verden. Med en fælles indsats fra regeringerne i Peru, Ecuador og Columbia bliver den 'grønne korridor' Putumayo Trinational samlet til stor gavn for dyrelivet, der nu kan bevæge sig frit mellem områderne. WWF har arbejdet tæt sammen med den peruvianske regering for bedre forvaltning af beskyttede naturområder og skovressourcer og anser samarbejdet på tværs af lande og kulturer for forbilledligt.

SYDKOREA

Opgiver fangst af truede hvaler

WWF roser Sydkorea for nu helt at stoppe fangsten af truede hvaler. Sydkorea har i mange år været et af de lande, som har fanget flest hvaler. Det er sket selvom hvalfangstkommissionen (IWC) i 1986 besluttede et stop for kommerciel hvalfangst. WWF var en af de største kritikere af, at fangsten blev betegnet som videnskabelig og derfor kunne omgå IWC's beslutning. Nu er Japan det eneste land, der fortsætter fangsten af vågehvaler angiveligt til videnskabelige formål, selvom kødet går til hjemmemarkedet. WWF håber, at Sydkoreas beslutning fører til, at også Japan vil stoppe hvalfangst.

RUSLAND

Fremskridt mod krybskytteri

Rusland har nu skærpet lovgivningen, så både handel og besiddelse af tigerdele anses for kriminelt og vil blive straffet hårdere. Det er en del af Ruslands øgede indsats for at bevare landets vilde tigre. Tiltagene er vedtaget i samarbejde med WWF. Rusland har indtil i år kun betragtet krybskytteri som kriminelt, og man kunne slippe med en bøde, hvis man var i besiddelse af dele fra tigeren. Før lovændringen fik en mand med otte tigerskind en bøde på under 600 kroner, men den første straf efter lovændringen var en bøde på hele 108.000 kroner og 14 måneders samfundstjeneste.

NÅR VI ÆNDRER KLIMAET, ÆNDRER VI ALT

Koralrev er helt afgørende for biodiversiteten i havet, da de er hjem for over 25 pct. af alt marint liv. Men når temperaturen stiger i verdenshavene, blegner og dør korallerne.

© BAT HOLLOWAY / WWF-CANON

Som et lyntog uden bremser er vi i fuld fart på vej mod globale klimaforandringer, der kan ændre vores klode for altid. FN's klimapanel fremlægger senere på året en ny stor klimarapport, der bliver "skræmmende og chokerende læsning." Alligevel kom politikerne i december endnu engang næsten tomhændede hjem fra klimatopmøde i Doha. Er løbet kørt for de store internationale klimaforhandlinger? Og hvor skal kampen for klimaet stå i fremtiden?

Af Anne Burlund

Store dele af det unikke plante- og dyreliv på Madagaskar uddør, størstedelen af verdens farvestrålende koralrev blegner og dør, millioner af mennesker berøres af oversvømmelser ved kyster, flere arktiske dyrearter, herunder isbjørnen, risikerer at uddø og afsmeltningen af den grønlandske indlandsis når med al sandsynlighed et "tipping point", hvor processen ikke længere kan bremses. Disse scenarier er kun et udpluk af de store forandringer, der vil ske med vores klode, hvis den globale temperatur stiger 2 grader eller mere.

Opvarmning af kloden skyldes især udledning af CO_2. FN's Klimapanel (IPCC) slog i sin seneste rapport fast, at CO_2-koncentrationen i luften i dag er højere end på noget tidspunkt de seneste 15 millioner år.

"Udledningen af drivhusgasser følger stort set kurven for forskernes worst case scenario – og det på trods af den verdensomspændende økonomiske krise, som fik CO_2-udslippet til at falde et enkelt år i 2009. Vi vil formentlig allerede nå 2 graders opvarmning i vores eller vores børns levetid, hvis vi ikke griber ind nu," siger John Nordbo, klimachef i WWF Verdensnaturfonden.

2 GRADER ER SMERTEGRÆNSEN

Der er generelt enighed blandt klimaforskerne om, at verden skal holde sig under en gennemsnitlig global temperaturstigning på 2 grader i forhold til niveauet før industrialiseringen, hvis vi skal undgå klimakatastrofer, der vil være umulige at håndtere. Ifølge Det Internationale Energiagentur (IEA) har vi et vindue frem til 2015-2017 til at få knækket kurven over det globale udslip af drivhusgasser. Derefter forpasser vi muligheden for at holde den globale temperaturstigning under to grader.

JO LÆNGERE VI VENTER MED AT REAGERE, DESTO STEJLERE BLIVER KURVEN FOR, HVAD DET VIL KRÆVE AT BREMSE KLIMAFORANDRINGERNE - OG HVOR HURTIGT, VI SKAL HANDLE.

JOHN NORDBO

Hvis verdens temperatur stiger 2 grader, vil det medføre en temperaturstigning i Arktis på minimum det dobbelte. I september nåede afsmeltningen i Arktis en sørgelig rekord, da udbredelsen af havisen var næsten halveret i forhold til 1979, hvor satellitmålingen af isen begyndte. Når havisen ved Arktis smelter, bliver der mindre hvid is til at reflektere solens stråler og mere mørkt vand til at absorbere dem. Det sætter turbo på opvarmningen og bliver en negativ, selvforstærkende spiral. Afsmeltning af indlandsisen og gletsjere i Arktis vil også få konsekvenser for vandstanden i verdenshavene. Forskere forventer, at den globale vandstand vil stige med over en meter inden udgangen af dette århundrede, hvis der ikke reageres på klimaforandringerne nu. »

© NATUREPL.COM / STEVEN KAZLOWSKI / WWF-CANON

KLIMAÆNDRINGER I DANMARK

Danmark får i fremtiden et varmere og vådere vejr med flere ekstremer.

- **Mere regn.** Vi får mere regn om vinteren og mindre om sommeren. Om sommeren får vi både tørkeperioder og kraftigere regnskyl. I slutningen af det 21. århundrede forventes den gennemsnitlige årlige nedbør at stige med ni til 17 procent, og vinternedbøren forøges med mere end 20 procent.
- **Mildere vintre.** Vintrene forventes at blive mildere og dermed fugtigere. På langt sigt forventes vintertemperaturen at stige med 2 til 3 grader, og plantenes vækstsæson vil blive forlænget med 1 til 2 måneder i gennemsnit.
- **Varmere somre.** Somrene bliver varmere, og der kan komme flere og længere hedebølger. I løbet af dette århundrede vil middeltemperaturen i Danmark formentlig stige mellem 1 og 4 grader. Denne opvarmning vil føre til større fordampning ligesom temperaturen i havet vil stige.
- **Højere vandstand.** DMI og GEUS vurderer på baggrund af den hidtidige forskning, at klimaændringerne kan få havniveauet omkring Danmark til at stige mellem 0,2 og 1,4 meter i dette århundrede.
- **Mere vind.** Vi kan forvente flere kraftige storme. Siden 1971 har der været 14 orkaner og orkanagtige storme. Det er lige så mange som i de foregående 80 år.

Kilde: klimatilpasning.dk

» Ifølge FN's tidligere klimachef Yvo de Boer vil den næste store rapport fra FN's klimapanel, der forventes færdig i slutningen af året eller begyndelsen af 2014, blive chokerende læsning, der "kommer til at skræmme alle fra vid og sans." Verdensbanken, FN's klimaprogram (UNEP) og det Europæiske Miljøagentur har for nyligt udgivet rapporter, der samstemmende peger på, at vi er i fuld fart på vej mod katastrofale globale klimaændringer og helt op til 4 graders global opvarmning. Verdensbankens rapport "Turn Down the Heat" beskriver nogle af de konsekvenser, vi må forberede os på, hvis klodens temperatur stiger 4 grader.

"Rapporten er Verdensbankens hidtil kraftigste advarsel mod at lade stå til. Ekstremt vejr vil blive det normale. Det vil gå mest ud over de fattige lande, men alle lande vil blive ramt hårdt. I Middelhavsområdet vil man for eksempel kunne opleve temperaturstigninger om sommeren på hele 9 grader – et temperaturniveau, som man i dag finder i den libyske ørken," forklarer John Nordbo.

VERDENSHAVENE OPVARMES

Stigende vandstand og varmere oceaner vil få alvorlige konsekvenser for de marine økosystemer. Men også for de millioner af mennesker verden over, der lever tæt på kysterne og derfor bliver tvunget til at flytte i takt med, at havet indtager mere og mere land. Særligt de fattigste lande vil blive hårdt ramt, da verdenshavene forventes at stige 15-20 procent mere i de tropiske områder end gennemsnittet, og fordi de fattigste udviklingslande har sværest ved at gardere sig mod klimaforandringerne.

Også klodens mange arter, der er afhængige af havet, vil blive påvirket af stigende temperaturer. Det gælder blandt andet torsken, isbjørnen og verdens farvestrålende koralrev. Når oceanerne bliver varmere betyder det, at de ideelle vandtemperaturer skifter for en række arter, der derfor kan være tvunget til at flytte, fordi deres levesteder bliver ubeboelige og deres fødegrundlag forsvinder.

Koralrev er helt afgørende for biodiversiteten i havet, da de er hjem for over 25 procent af alt marint liv. Men når temperaturen stiger i verdenshavene, blegner og dør korallerne. De seneste år har der været episoder af alvorlig koralblegning i verdenshavene, og i nogle regioner har koraldødeligheden været helt oppe på 70 procent. WWF presser derfor konstant på for, at verdens ledere skal enes om en global klimaaftale, som vil holde den globale temperaturstigning under 2 grader.

"Verdens gennemsnitlige temperatur er allerede steget med 0,8 grader siden industrialiseringen, og den fortsætter kun opad med alarmerende hast. Så jo længere vi venter med at reagere, desto stejlere bliver kurven for, hvad det vil kræve at bremse klimaforandringerne – og hvor hurtigt, vi skal handle. Dermed gør vi det både langt sværere og dyrere for os selv, end vi behøver," forklarer John Nordbo.

UDLEDNINGEN AF DRIVHUSGASSER FØLGER STORT SET KURVEN FOR FORSKERNES WORST CASE SCENARIO. VI VIL FORMENTLIG ALLEREDE NÅ TO GRADERS OPVARMNING I VORES ELLER VORES BØRNS LEVETID, HVIS VI IKKE GRIBER IND NU.

JOHN NORDBO

SKUFFENDE COP18

Når vi efterhånden har så stærk dokumentation for, at klimaet er ved at løbe løbsk, skulle man tro, at politikerne verden over var ved at falde over hinanden for at stoppe klimaforandringerne. Desværre vendte politikere fra hele verden i december endnu engang næsten tomhændede hjem fra det internationale klimatopmøde COP18 i Doha, Qatar – der ironisk nok er det land i verden, der udleder mest CO_2 per indbygger. Heller ikke denne gang blev det til en stor forkromet aftale om begrænsning af den globale opvarmning. Allerede på COP17 i Sydafrika blev regeringslederne nemlig enige om at udskyde beslutningen om en bindende klimaaftale til 2015.

På topmødet kunne man ikke nå til enighed om en samlet plan for, hvordan klimatiltagene skal finansieres de kommende år.

© STEVE MORGAN / WWF-CANON

Kun EU-Kommissionen og en håndfuld EU-lande, herunder Danmark, gav tilsagn om klimafinansiering på mindst samme niveau som i de seneste tre år.

"Det gør det bestemt ikke nemmere, når der i de kommende år skal forhandles med udviklingslandene om en forstærket og endnu mere forpligtende indsats for at reducere udslippet af drivhusgasser," påpeger John Nordbo.

Det lykkedes at beslutte en ny periode af Kyoto-protokollen. Flere af de lande, som var med i den oprindelige forpligtelsesperiode valgte dog denne gang at stå udenfor, heriblandt Japan, Canada, Rusland og New Zealand. EU-landene, Australien, Schweiz og Norge er med i den nye aftale, som løber frem til 2020. Tilsammen udgør de lande, der har forpligtet sig, dog kun 15 procent af den samlede udledning på verdensplan. Aftalen er derfor langt fra ambitiøs nok, lyder konklusionen fra John Nordbo.

"Klimatopmødet endte uden de nødvendige, men helt afgørende beslutninger. Eksempelvis har EU forpligtet sig til at reducere mængden af drivhusgasser med 20 procent i 2020, men EU-landene nåede allerede dette mål i 2012. Der blev ikke truffet én eneste beslutning i Doha, der reelt betyder en nedgang i udledningen af drivhusgasser," siger John Nordbo.

FREMTIDENS KLIMAKAMP

Men hvad skal alle disse internationale topmøder, hensigtserklæringer og politiske skåltaler gøre godt for, når verdens ledere alligevel ikke formår at træffe de afgørende beslutninger? Er løbet kørt for de internationale klimaforhandlinger? Ikke nødvendigvis, mener John Nordbo, der selv har deltaget i COP'erne i mange år.

"Selvom det kan virke håbløst set fra vores breddegrader, så er udmeldingen fra flere af mine WWF-kollegaer i de vigtigste udviklingslande, at de internationale forhandlinger er med til at sætte klimaet på dagsordenen i deres hjemlande," forklarer han og understreger, at EU skal tilbage i en ledende rolle, og at der er brug for en gruppe af progressive lande med ambitioner, der er villige til at handle – også når det kommer til finansiering af klimatiltagene.

Selvom John Nordbo stadig ser et behov for de internationale klimaforhandlinger, understreger han, at de skal suppleres med mere handlingsrettede initiativer.

"Der er et hamrende stort potentiale for energibesparelser globalt set. Og så tror jeg, at vi går ind i en periode, hvor videnskaben igen får lov at spille en vigtig rolle, som politikerne ikke kan negligere. Videnskaben, de teknologiske muligheder og på mange måder også markedet vil i den kommende tid blive afgørende i kampen for klimaet, da det bliver billigere og billigere med de løsninger, som vi har brug for," vurderer John Nordbo og fremhæver solenergi, som en energiform, der formentlig vil vinde større udbredelse i den kommende tid.

Men selv med hjælp fra teknologi, marked og villige politikere – er det så overhovedet realistisk at bremse den globale opvarmning og stoppe klimaforandringerne? John Nordbo er fortsat optimistisk:

"Der er stadig håb. Men det kræver, at både politikere, borgere og virksomheder går sammen – og det kræver, at de gør det nu!"

Vil du vide mere om, hvordan det står til med klimaet – og hvordan den danske og internationale klimapolitik har flyttet sig – kan du læse mere i WWF's Earth Hour klimarapport.
Find rapporten på earthhour.dk

DET SKAL DANMARK GØRE I 2013

- Som opfølgning på Folketingets brede og ambitiøse energiforlig fra 2012, bør der vedtages initiativer, som også bringer udledningerne af drivhusgasser fra transporten og landbruget under kontrol, og som sikrer opfyldelse af regeringens mål om 40 procent reduktion af Danmarks samlede udslip af drivhusgasser i 2020.
- Regeringen bør udarbejde og fremlægge et forslag til klimalov, hvor klimahensyn i hele samfundet indtænkes og sættes i system. Læs mere side 14.
- Der skal skabes en dynamo bestående af EU-lande, som tager klimaproblemet alvorligt og kan stå i spidsen for en revision af EU's linje i de internationale klimaforhandlinger og presse på for, at EU selv udvikler ambitiøse klimaplaner.
- Danmark bør tage initiativ til øget internationalt klimasamarbejde i form af klubber af lande, der er villige til at gå videre end andre for eksempel ved at realisere potentialet i omfattende energibesparelser, sige stop for udbygning af kulkraft, eller ved at satse kraftigt på udbygning af vindenergi.

© NATUREPL.COM / BENCE MATE / WWF-CANON

Den globale opvarmning vil med stor sandsynlighed forstærke de vejrfænomener, der resulterer i skovbrande. Ekstrem varme kombineret med ekstrem tørke udgør en livsfarlig blanding, som nærmest uden varsel kan udløse alvorlige skovbrande.

2 GRADER

- Stor risiko for, at mange endemiske plante- og dyrearter, dvs. arter der kun findes i et meget snævert geografisk eller økologisk område, uddør
- Øget risiko for tørke og skovbrande i bl.a. Amazonas
- Kun en lille del af verdens største koralrev, Great Barrier Reef, Australien, er tilbage i år 2050
- Millioner af mennesker berøres af oversvømmelser ved kyster
- Arktiske dyrearter i stor fare for at uddø, bl.a. isbjørn og ren
- Risiko for, at afsmeltningen af den grønlandske indlandsis når et "tipping point", hvor processen ikke kan bremses
- Vandstanden i verdenshavene stiger med 0,8 meter (i år 2100)

Af Anne Burlund

VERDEN VARMES OP

Når temperaturen stiger, har det store konsekvenser for både natur og mennesker. Hvis den globale opvarmning fortsætter i samme tempo som nu, vil det forandre alt liv på planeten.

Mange unikke arter og naturtyper vil uddø, når økosystemerne forandres. Også millioner af mennesker vil blive ramt, når stadig større og hyppigere orkaner, tørker og oversvømmelser ødelægger deres hjem og fødegrundlag.

En temperaturstigning på 1,5 grader vil allerede have store konsekvenser, der blot vil forværres, hvis klodens termometer når 2 eller endda hele 3-4 grader, som meget tyder på, at vi har direkte kurs imod. Eksemplerne er ikke udtømmende, men illustrerer blot nogle af de scenarier, der måske venter os.

© BRENT STIRTON/GETTY IMAGES

3-4 GRADER

- Store dele af Amazonas regnskove, der er verdens mest artsrige naturtype, tørrer ud og forsvinder.
- Risiko for, at 40-70 procent af verdens plante- og dyrearter uddør
- Koralrev over hele kloden opløses på grund af forsuring og højere temperaturer i havet
- Tilbagetrækning af is ved polerne medfører vandmangel i tørre regioner i Centralasien og Sydamerika
- 5-8 procent flere landområder i Afrika vil være tørre eller semitørre
- Tredobling af frigivelse af CO_2 og metan fra permafrost og havbund (i forhold til en temperaturstigning på 1,5 grader), hvilket sætter yderligere skub i klimaforandringerne
- Vandstanden i verdenshavene stiger med 1 meter (i år 2100)

80-årige Kini Dunn fra Toguro Nayua i Fiji står på sine forældres gravsted, som nu ligger under vand. Da Kini Dunn var barn plejede han at gå igennem kirkegården på vej til skole, men i dag er det meste af kirkegården oversvømmet, og ved højvande er det kun de højeste gravsten, som røber kirkegårdens eksistens.

© ANDREW S. WRIGHT / WWF-CANADA

1,5°

1,5 GRADER

- Sammensætningen af plante- og dyrearter vil ændres med risiko for, at flere arter uddør
- Omfattende afblegning af verdens farvestrålende og livsvigtige koralrev
- Fald i produktion af visse afgrøder, herunder korn, særligt i de fattigste regioner
- Hundrede millioner mennesker i fare for at mangle vand
- Vandstanden i verdenshavene stiger med 0,65 meter (i år 2100)

Hvis verdens temperatur stiger 2 grader, vil det medføre en temperaturstigning i Arktis på minimum det dobbelte. I september 2012 nåede afsmeltningen i Arktis en sørgelig rekord, da udbredelsen af havisen var næsten halveret i forhold til 1979, hvor satellitmålingen af isen begyndte.

Kilde: climateactiontracker.org

KLIMALOV SKAL SIKRE GRØN OMSTILLING

Af Morten Hilding Hansen

© NATIONAL GEOGRAPHIC STOCK / MARK THIESSEN / WWF

Klodens temperatur må ikke stige mere end 2 grader. Det er kravet, hvis ikke kloden skal blive scene for ekstreme havvandsstigninger og voldsomme orkaner og tilbagevendende tørke. Men hvad kan vi gøre for at holde temperaturstigningen under 2 grader? En del af svaret er at indføre klimalove.

Verden skal reducere sin udledning af drivhusgasser med mindst 50 procent inden 2050, hvis ikke den globale temperatur skal stige mere end 2 grader. Alene kravet til de industrialiserede lande er en reduktion på 95 procent. En vanskelig opgave, men ikke umulig. I 2011 udgav WWF rapporten "The Energy Report", der blandt andet konkluderer, at det både ressourcemæssigt og teknologisk er realistisk at få hele verden fuldstændig omstillet til vedvarende energi inden 2050.

En verden uden fossile brændstoffer er selvsagt et scenarie, der vil kræve store samfundsændringer. En af måderne til for alvor at få sat gang i de nødvendige omstillinger er at indføre klimalove – juridisk bindende mål for reduktion af udledningen af drivhusgasser, der kan holde en til enhver tid siddende regering i ørerne og sikre, at de klimamål, der bliver vedtaget, også bliver opfyldt. Med andre ord et konstant samfundsmæssigt fokus på at nedbringe drivhusgasudledningen og gradvist omstille et lands forbrug af energi fra at være olie- og kulbaseret til udelukkende at stamme fra sol, vind, vand, bølger og biobrændsler.

Snart får også Danmark en klimalov. I efteråret 2011 annoncerede den nytiltrådte regering, at Danmark skal have reduceret sin udledning af drivhusgasser med 40 procent inden 2020, og at det skal skrives ind i en dansk klimalov i løbet af 2013.

Den danske klimalov skal udformes med den britiske og skotske klimalov som forbillede. I 2008 vedtog det britiske par-

lament med overvældende politisk flertal en klimalov som det første land i verden. Siden har The Climate Change Act, som klimaloven kaldes, inspireret andre lande til at indføre tilsvarende love. Skotland fik sin i 2009, Mexico i 2012, og der er klimalove på tegnebrættet i blandt andet Finland og Kina.

ERFARINGER FRA STORBRITANNIEN

Keith Allott, der er leder af WWF Storbritanniens klimaprogram, deler gerne de erfaringer, man allerede har gjort sig i løbet af de knap fem år, The Climate Change Act har eksisteret.

"Overordnet er formålet med The Climate Change Act at bidrage til en langsigtet og sammenhængende klima- og energipolitik og sikre, at klima bliver tænkt ind i alle relevante politiske beslutninger på alle samfundsniveauer. Det er helt afgørende, hvis man ønsker en reel grøn omstilling," forklarer Keith Allott.

Et vigtigt element i den britiske klimalov er nedsættelsen af en uafhængig klimakommission. Kommissionen består af eksperter inden for blandt andet klima, energi, transport og økonomi og både rådgiver regeringen om de nødvendige klimamål og evaluerer, hvor langt man er nået.

"Den uafhængige klimakommission spiller en central rolle i den britiske klimalov. Dels gennemfører kommissionen solide analyser og evalueringer af klimapolitikken, og dels er den kommet med en række stærke anbefalinger til, hvordan drivhusgasudledningerne kan reduceres i de forskellige sektorer i den britiske økonomi. Uden at være konfliktsøgende har klimakommissionen været parat til at udfordre regeringen på dens politik, når det har været nødvendigt. Blandt andet er kommissionen lige nu stærkt kritisk over for regeringens planer om at bygge en række nye gasfyrede kraftværker, fordi kommissionen mener, at det vil underminere investeringerne i vedvarende energi og true opfyldelsen af Storbritanniens klimamål," forklarer Keith Allott.

MANGLENDE SANKTIONER

På spørgsmålet om, hvad han ser som den største mangel ved den britiske klimalov, svarer Keith Allot:

"At der ikke er klare sanktioner i tilfælde af, at den britiske regering ikke overholder de fastsatte klimamål. Det betyder jo, at regeringen ikke behøver at gøre andet end at tildele sig selv en politisk næse, hvis den ikke overholder sin egen lovgivning. Men dertil vil jeg så også sige, at dét, at vi har en stærk klimakommission, og at parlamentet har klare beføjelser til regelmæssigt at undersøge fremskridtene på klimaområdet, i sig selv skaber et stærkt pres på regeringen om at nå i mål," siger Keith Allott og tilføjer:

OVERORDNET ER FORMÅLET MED THE CLIMATE CHANGE ACT AT BIDRAGE TIL EN LANGSIGTET OG SAMMENHÆNGENDE KLIMA- OG ENERGIPOLITIK OG SIKRE, AT KLIMA BLIVER TÆNKT IND I ALLE RELEVANTE POLITISKE BESLUTNINGER PÅ ALLE SAMFUNDSNIVEAUER. DET ER HELT AFGØRENDE, HVIS MAN ØNSKER EN REEL GRØN OMSTILLING.

KEITH ALLOTT

"På mange måder kan man sige, at den britiske Climate Change Act stadig er under udvikling. Men der er ingen tvivl om, at loven allerede nu har påvirket udformningen af en lang række politiske initiativer. Blandt andet "Green Deal", der skal øge effektiviteten i private husstandes energiforbrug, samt indførelsen af mindstepriser på CO_2-kvoter for virksomheder. Derudover har den også sat gang i en livlig national debat om de bedste veje til en fremtid uden fossile brændsler. De kommende år vil vise, om vores klimalov for alvor kan leve op til forventningerne."

Fra dansk side har Hanne Jersild, der er seniorrådgiver i WWF Verdensnaturfonden, store forhåbninger til en kommende dansk klimalov.

"Ambitionen bør være at skabe verdens bedste klimalov. Den bør bygge på de samme grundelementer som klimalovene i Storbritannien og Skotland, men samtidig er det oplagt at overveje, om ikke vi i Danmark kan gøre det endnu bedre – ved at skabe en klimalov, som i endnu højere grad sikrer, at klima tænkes ind i samfundsudviklingen. Hvordan kan loven for eksempel bidrage til at styrke folkeoplysningen og undervisningen om klima og energi, sammenhængen mellem det nationale og lokale niveau, samt rammerne for cleantech-virksomhederne, der skal levere fremtidens klima- og energiløsninger?" spørger Hanne Jersild, seniorrådgiver i WWF Verdensnaturfonden.

© WWF-CANON / RICHARD STONEHOUSE

Keith Allott, leder af WWF Storbritanniens klimaprogram

Har du input til den kommende danske klimalov? Så skriv til WWF på ***earthhour@wwf.dk.*** *Du kan også læse mere på* ***earthhour.dk***

WWF'S ØNSKER TIL EN DANSK KLIMALOV

- At klimaloven skal fastsætte langsigtede rammer for nedbringelsen af drivhusgasser frem mod 2050.
- At der opstilles fireårige delmål, som rækker mindst 16 år frem, så der sikres fokus på nedbringelsen af drivhusgasser på kort og mellemlang sigt.
- At der oprettes en uafhængig klimakommission med bred faglig tyngde, som kan evaluere indsatsen og rådgive de politiske beslutningstagere.
- At reduktion af klimagasser skal tænkes ind i alle politiske områder.

GRØNT SKAL VÆRE NEMT

WWF VERDENSNATUR-FONDEN OG ELSELSKABET NATUR-ENERGI INDGIK I 2008 ET SAMARBEJDE, SOM SKULLE SIKRE DANSKERNE KLIMANEUTRAL STRØM OG ÅRLIGE INVESTERINGER I VEDVARENDE ENERGI. I 2012 BLEV TO NYE VINDMØLLER REJST I POLEN SOM FØRSTE RESULTAT AF INVESTERINGERNE.

Af Andreas Nilaus Larsen

© WWF / CATHY BJORK

Det grønne elvalg skal være nemt. Det var den bagvedliggende idé, da frøet til elselskabet Natur-Energi blev sået i 2008. Klimaneutral strøm var før 2008 ikke et muligt alternativ for de danske elforbrugere – og det ønskede Natur-Energi at lave om på.

”Vi syntes, at der var brug for forandring i elsektoren. Vi ville skabe et grønt alternativ til de elforbrugere, som ønskede at skåne miljøet og som ønskede at gøre en forskel,” fortæller Jette Miller, vicedirektør i Natur-Energi.

I den proces var det afgørende, at produkterne også reelt var klimavenlige. Derfor indgik Natur-Energi et samarbejde med WWF Verdensnaturfonden om at sikre, at kunderne i Natur-Energi kunne få reel klimaneutral strøm. Resultatet blev en række produkter, som satte nye standarder for grøn strøm.

WWF opstillede sammen med Natur-Energi nogle retningslinjer, som løbende bliver kontrolleret, så produkterne forbliver klimaneutrale.

BYG EN VINDMØLLE

Et centralt element i Natur-Energis filosofi er, at kunderne via deres elregninger investerer i nye vedvarende energikilder. Virksomheden investerer nemlig et øremærket beløb af kundernes forbrug i vindmøller, som skal sikre den grønne energi i fremtiden. Beløbet afhænger af den pågældende aftale, men konceptet er klart: ”Hver gang vores kunder trykker på stikkontakten, investerer vi et øremærket beløb i en vindmølle. Altså bygger vores kunder en lille del af en vindmølle hver gang, de sidder ved computeren, ser fjernsyn eller har lyset tændt,” siger Jette Miller og fortsætter: ”Det bedste er selvfølgelig at slukke for lyset, men det næstbedste er at vælge klimaneutral el, og det ønsker vi at gøre så nemt som muligt for danskerne.”

WWF kontrollerer og godkender investeringerne og sikrer, at der bliver investeret som lovet i nye vedvarende energiprojekter.

”Natur-Energi har allerede været med til at revolutionere den danske el-sektor. Da Natur-Energi blev oprettet, satsede DONG massivt på at bygge nye kulkraftværker. De planer er nu droppet, da man simpelthen frygtede kundeflugt. Det viser, hvor vigtigt det er at have selskaber som Natur-Energi, der går nye veje og skaber alternativer for forbrugerne,” siger Gitte Seeberg, generalsekretær i WWF Verdensnaturfonden.

VINDMØLLER I POLEN

Det foreløbige resultat af investeringerne blev synligt sidste år, da Natur-Energi kunne rejse de første to vindmøller i Polen, nær byen Raciaz cirka 100 km nordvest for Warszawa. Vindmøllernes driftsoverskud vil blive geninvesteret i mere ny, vedvarende energi og dermed skabe en grøn sneboldseffekt, der sikrer fornyet klimaneutral energiproduktion.

Målsætningen for Natur-Energi i det kommende år er at få den klimaneutrale strøm ud til endnu flere danskere og at kunne rejse flere nye vindmøller. Det er en målsætning, som du som forbruger kan hjælpe på vej, når du i den kommende tid får brev fra klimaministeren, der giver dig mulighed for at afsøge markedet og skifte fra sort til grøn el.

Læs mere om Natur-Energi og få et introduktionstilbud på **natur-energi.dk**
Læs mere om, hvordan din virksomhed kan samarbejde med WWF på **wwf.dk/virksomheder**

ANSVARLIGHED ER KOMMET FOR AT BLIVE

Interessen for miljø og klima er en del af et større opgør og forandring i vores livsstil. Sådan lyder vurderingen fra Kirsten Poulsen, direktør i Firstmove, der forsker i fremtidstrends.

Af Anne Burlund

”Der er sket et skifte fra et materielt til et immaterielt forbrug. Og fra fokus på egne behov til, at vi handler i solidaritetens navn. Ansvarlighed er en værdi, der er kommet for at blive – en form for ”new religion” – der giver identitet. Klima og ansvarlighed er fælles globale temaer, men folk oplever også, at de selv kan være med til at gøre en forskel ved blandt andet at spise mindre kød og spare på energien,” forklarer Kirsten Poulsen, der derfor ikke mener, at klimatrenden vil gå i glemmebogen.

”Der er stor forskel på mode og klimaansvarlighed, når vi taler trends. Mode er mere uforpligtende, hvor den ene type solbriller er moderne det ene år og totalt yt det næste – men ansvarlighed er en forpligtende værdi, der ikke ændrer sig fra dag til dag, selvom den selvfølgelig vil ændre karakter som alt andet,” siger Kirsten Poulsen.

FRA VUGGE TIL VUGGE

Ifølge trendforskeren vil vi helt sikkert se en periode igen med mere forbrug. Men det vil være en anden type forbrug, hvor vi ikke bare skal opfylde vores egne behov her og nu, men også sikre at kommende generationer får mulighed for at opfylde deres behov.

”Hvor man tidligere talte om ”fra vugge til grav”, taler man nu om ”fra vugge til vugge”, altså at noget ikke bare er CO_2-neutralt i produktionen, men også mens det anvendes, og når det kasseres. Alle produktets livsfaser skal udlede og efterlade et minimum af forurening, spild og affald, og restprodukter indgår som bestanddele i nye produkter,” forklarer Kirsten Poulsen, der også peger på, at bæredygtige kærester vil hitte stort:

”Tæller man selv højt på CO_2-kontoen, nytter det ikke, at følgesvenden lader stå til og fråser med klimaet. Nu spørger vi ikke om alder, beskæftigelse og interesser – men til CO_2-kontoen,” siger Kirsten Poulsen.

DANSKERNE VIL SELV TAGE ANSVAR FOR KLIMAET

Noget kunne tyde på, at danskerne er enige med Kirsten Poulsen og har taget ansvaret for klimaet på sig. En ny undersøgelse, der er foretaget af InsightGroup for WWF Verdensnaturfonden og Codan, viser, at hele 58 procent af danskerne

Kirsten Poulsen, direktør i Firstmove

mener, at de selv som forbrugere har det største ansvar for klimaet. Samtidig mener kun 14 procent, at politikerne løfter det store ansvar for klimaet, som befolkningen fortsat mener, de folkevalgte har.

Undersøgelsen viser med al tydelighed, at danskerne har fået nok, lyder det fra WWF Verdensnaturfondens generalsekretær: ”Det er en interessant udvikling, fordi undersøgelsen tydeligt viser, at danskerne er trætte af politikernes mangel på handling. Nu ønsker folk selv at være med til at gøre en forskel,” siger Gitte Seeberg, der peger på WWF's Earth Hour-kampagne, der kulminerer 23. marts, som en mulighed for at vise sit engagement i klimakampen.

Læs hele undersøgelsen på **earthhour.dk**

DET KAN DU SELV GØRE FOR KLIMAET

Kilder: Energistyrelsen, Natur-Energi, Better Place.

- **Sluk lyset** og skift til sparepærer og LED-pærer. Så bruger du i gennemsnit 10-15 pct. mindre strøm og sparer ca. 370 kr. årligt.
- **Køb en elbil.** Elbiler udleder ikke partikler i nærmiljøet. Strømmen produceres af vindmøller eller på store kraftværker, der tilbageholder partikler og forurening.

Du kan prøvekøre en elbil og læse mere på **danmark.betterplace.com**

- **Undgå madspil.** Produktion af mad, der smides ud belaster klimaet unødigt. Det samlede årlige madspild i Danmark er anslået til 540.000 ton – eller hvad der svarer til 8,4 mia. kr. om året.
- **Spis mindre kød**. Fødevareforbruget står for 20-25 pct. af en gennemsnitsdanskers CO_2-regnskab. Særligt oksekød er en stor klimasynder, da køernes foder er energikrævende at producere, og køer udleder store mængder metan, når de prutter og bøvser.
- **Flyv mindre.** En flyrejse til den anden side af jorden udleder lige så meget CO_2 som en gennemsnitsdansker bruger på et halvt år.
- **Køb grøn strøm** – læs mere om, hvordan du kan skifte til klimaneutral strøm og via din elregning være med til at investere i ny vedvarende energi på side 17.

Få flere råd til, hvordan du kan gøre en forskel for klimaet i din hverdag på **earthhour.dk**, hvor du også kan lave din egen personlige klimaaftale.

EARTH HOUR 2013:

VERDENS STØRSTE KLIMAAKTION

Lørdag den 23. marts slukker millioner af mennesker på kloden igen lyset en time for at opfordre verdens ledere til at gøre noget effektivt for at stoppe klimaforandringerne. Som noget nyt sætter den danske Earth Hour-kampagne i år fokus på, hvad vi også kan gøre resten af årets 364 dage for at hjælpe klimaet.

Af Charlotte Brix Andersen

I år er det sjette gang kloden går i sort en lørdag i marts. Men det er syv år siden, den første Earth Hour-event fandt sted. Det hele startede i Sydney, hvor den australske afdeling af WWF i 2007 opfordrede befolkningen til at slukke lyset. Allerede året efter fulgte 371 byer i 35 forskellige lande trop, heriblandt Danmark under overskriften "Sluk lyset". Og i 2009 deltog Christiansborg, en lang række kommuner og over en million danskere i den globale klimakampagne, der siden er vokset støt og i dag er verdens største frivillige klimaaktion.

KLIMAFOKUS 365 DAGE OM ÅRET

Der masser af inspiration og nemme tip til, hvordan du kan tænke og handle mere klimavenligt i den store guide på **earthhour.dk**. Her kan du også deltage i konkurrencer om blandt andet iPads, cykler og 14 dage med en elbil ved at lave en klimaaftale med WWF og dele den på Facebook, så venner og kollegaer kan inspireres til at gøre det samme. Du kan også indstille en særlig CO_2-bevidst ven eller kollega til en klimapris. Du kan give os dine forslag til, hvad der skal stå i Danmarks nye klimalov, og så opfordrer vi selvfølgelig også til at slukke lyset symbolsk i Earth Hour timen den 23. marts mellem kl. 20.30 og 21.30. Men andre ord er der rigtig mange nye og spændende ting i kampagnen i år, som gør en forskel for klimaet.

"Det er godt at slukke lyset 23. marts for at markere, at millioner af mennesker tager klimaproblemerne alvorligt. Men tiden er også kommet til, at vi selv vil handle mere i vores hverdag. Derfor har vi valgt at udvide Earth Hour med en masse nye aktiviteter, der kan inspirere os til at tænke og handle mere klimavenligt hele året," siger generalsekretær i WWF Verdensnaturfonden, Gitte Seeberg.

Alle er inviteret til at deltage i Earth Hour kampagnen – virksomheder, kommuner, butikker, institutioner og helt almindelige danskere. Sidste år slukkede 700 danske virksomheder og 60 ud af landets 98 kommuner lyset. Små og store virksomheder kan for andet år i træk lave en særlig klimaaftale med WWF.

VOLDSOMMERE VEJR I VENTE

Siden 2011 har WWF samarbejdet med forsikringsselskabet Codan om den danske Earth Hour kampagne.

"For os er det tydeligt, at klimaforandringerne rammer os allerede i dag. Mange af vores kunder har oplevet at stå med kælderen fuld af vand, og alene skybruddet i København i sommeren 2011 kostede forsikringsbranchen over seks milliarder kroner. Vi vil gerne være med til at sætte fokus på konsekvenserne ved det mere ekstreme vejr og bidrage til at vende den negative udvikling på klimaområdet. Derfor støtter vi op om Earth Hour," siger Jeanette Fangel Løgstrup, Director Corporate Communications & CSR i Codan.

På Codans skybrudsside **codan.dk/skybrud** kan du få vejledning i, hvordan du kan sikre dit hjem bedre, når der kommer skybrud og storme.

Earth Hour kampagnen løber frem til 23. marts, hvor den kulminerer med et brag af en støttekoncert på spillestedet Rust i København. Her optræder Sebastian Dorset på slap line og Shaka Loveless og Erann DD giver gratis koncert for klimaet.

Læs mere på **earthhour.dk**

7 ÅR
HAR EARTH HOUR SLUKKET LYSET KLODEN RUNDT

6.800 BYER
OG 152 LANDE DELTOG SIDSTE ÅR I EARTH HOUR

6 MIA. KR.
KOSTEDE SKYBRUDDET I KØBENHAVN I SOMMEREN 2011 FORSIKRINGS-BRANCHEN

SCAN KODEN
... OG SE DE KENDTE DANSKERES UDFORDRINGER TIL DIG!

KENDISSER UDFORDRER DANSKERNE

Dick Kaysø, Shaka Loveless, Joachim Boldsen, Sebastian Dorset, Eran DD, Signe Wenneberg, Bubber og Anne Hjernøe stiller i år op i Earth Hour kampagnen som klimaambassadører.

Siden februar, hvor kampagnen blev skudt i gang, har en række kendte udfordret danskerne til at lægge hverdagen om til mere klimavenlige vaner ved selv at gå i spidsen og vise, hvordan vi kan gøre en ekstra indsats for klimaet hele året rundt. For som noget nyt sætter Earth Hour 2013 fokus på, hvad vi kan gøre alle årets 365 dage for at hjælpe klimaet. Det skal vi nemlig blive meget bedre til.

”Ideen med de kendte klimaambassadører er at sprede så mange ringe i vandet som muligt. De gør selv det, som de beder os andre om at gøre. Og er vi mange nok, der tager imod udfordringen, kvitterer de med en særlig indsats”, forklarer Gitte Seeberg, der også selv har lavet en udfordring til danskerne:

”Hvis jeg kan få 200 danskere til at indføre to kødfrie dage om ugen, vil jeg uddele 200 stykker laks på Strøget. Vores kødforbrug slider rigtig meget på kloden. Så det er vigtigt, vi begynder at spise mere bæredygtigt i hverdagen. Og fisk smager jo virkelig dejligt. Vi skal bare blive bedre til at lave retter med fisk.”

DET KAN DU OGSÅ GØRE

- **Lav din egen klimaaftale** og vær med i konkurrencen om at vinde iPads og andre præmier.
- **Indstil en ven eller kollega til Earth Hour klimapriserne.** Både du og din kandidat kan vinde klimavenlige præmier som f.eks. en elcykel eller en elbil i to uger.
- **Giv os dine ønsker til Danmarks nye klimalov**. Oplever du selv problemer med klimaet, der kunne undgås, hvis der blev gjort en indsats? Eller kan politikerne gøre noget særligt for at give flere danskere lyst til at cykle og bruge offentlig transport i hverdagen? Eller skifte til grøn energi? Send dine input til Danmarks nye klimalov på **earthhour@wwf.dk**
- **Kom til Earth Hour koncert på Rust lørdag den 23. marts.** Earth Hour kulminerer, når verden slukker lyset kl. 20.30-21.30. WWF og Codan inviterer til klimakoncert på Rust i København, hvor Shaka Loveless, Erann DD og Sebastian Dorset vil optræde. Du har fortrinsret, hvis du har lavet en klimaaftale med WWF eller indstillet en ven/kollega til klimaprisen.

Alt sammen og meget mere på earthhour.dk

ER TIGEREN UDDØD OM TI ÅR?

Det lyder som et absurd spørgsmål, men hvis faldet i tigerbestanden fortsætter, kan svaret desværre være ja. Tigeren er stærkt truet, og de sidste hundrede år er bestanden af vilde tigre i verden faldet fra omkring 100.000 til nu kun 3.200. Det er en tilbagegang på næsten 97 procent, og alene de sidste ti år er bestanden faldet med 40 procent.

Af Andreas Nilaus Larsen

© NATUREPL.COM / ANUP SHAH / WWF-CANON

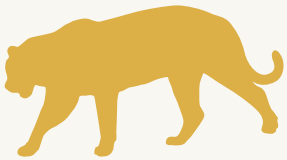

Efterspørgslen af traditionel medicin er stigende, og er blevet brugt i Asien igennem tusind år. Forskellige tigerdele bruges ulovligt til at fremstille traditionel medicin. Blandt andet bliver tigerens penis brugt til en form for kærlighedseliksir, tigerens hjerne bliver brugt til at behandle bumser og dovenhed. Øjnene bruges til at behandle epilepsi og malaria, og tigerens knogler bliver blandt andet brugt til at behandle hovedpine og generel svaghed.

Ifølge eksperter i den internationale naturbeskyttelsesorganisation (IUCN) og WWF, er krybskytteri en af årsagerne til, at tigeren i dag er stærkt truet. Den illegale handel med truede dyr og planter er nu den fjerde største handelskriminalitet på verdensplan. Den er mere lukrativ, organiseret og udbredt end nogensinde før. Det skyldes blandt andet den stigende efterspørgsel i Asien, som får priserne til at stige så meget, at magtfulde kriminelle bagmænd involverer sig. Udviklingen er skyld i, at mange negative rekorder for krybskytteri imod truede dyr blev slået i 2012. Den skræmmende udvikling truer især næsehornet, men øger også truslen imod tigeren, da bestanden er presset faretruende langt ned.

”Jeg tror ikke, at folk er helt klar over, at en fremtid uden vilde tigre i verden faktisk er en risiko, hvis vi ikke reagerer på udviklingen. Lovgivningerne i mange lande skal strammes op, så krybskytterne bliver straffet hårdere, så vi kan få stoppet den bekymrende stigning i antallet af dræbte dyr. Samtidig skal de områder, hvor tigeren lever, beskyttes langt bedre end i dag” siger Gitte Seeberg, generalsekretær i WWF Verdensnaturfonden.

KAN TIGERØJNE KURERE EPILEPSI?

I Kina alene anslås det, at 60 procent af befolkningen bruger traditionel medicin – det er altså en fast del af den asiatiske kultur. En lille del af den traditionelle kinesiske medicin er ulovligt fremstillet med tigerdele, som blandt andet bliver brugt i håb om at kurere kroniske sygdomme, som eksempelvis epilepsi. I mange asiatiske lande anses medicin fremstillet af tigerdele som noget eksklusivt og et statussymbol. Økonomisk vækst i lande som Taiwan, Hong Kong, Japan og Sydkorea har betydet, at medicinen er langt mere udbredt end tidligere.

Den stigende efterspørgsel øger truslen mod tigeren, men det er en svær opgave at bede mennesker om at se bort fra en tusind år gammel tradition. Dialog og oplysning er imidlertid den eneste vej, hvis man vil bekæmpe udnyttelsen og jagten på næsehornet, tigeren og elefanten, og er derfor centralt i WWF's arbejde. For eksempel er WWF i Kina begyndt at oplyse børn i skolen om problemet for at påvirke de kommende generationer og derigennem forsøge at beskytte dyrene bedre.

Der er brug for handling for at redde tigeren, og en øget indsats har tidligere båret frugt. I 1940'erne var den sibiriske tiger, som er den største underart af tigeren, tæt på at uddø. Der var kun cirka 40 tigre tilbage, og krybskytteri var også dengang årsagen. Frem til 1980'erne voksede bestanden til cirka 500, fordi der kom stærkt fokus på at bevare og beskytte det prægtige dyr. Det globale mål for tigerbevarelsen nu er at fordoble den nuværende bestand til 6.400 i 2022.

ILLEGAL HANDEL MED TRUEDE DYR ER VÆRRE END NOGENSINDE FØR. DET ER ET GLOBALT PROBLEM, SOM KRÆVER EN GLOBAL INDSATS.

GITTE SEEBERG

FN REAGERER PÅ UDVIKLINGEN

Den enorme stigning inden for krybskytteri og illegal handel med truede dyr, har fået FN til at anerkende det som en ny form for organiseret kriminalitet, der kræver en større indsats at stoppe. USA's daværende udenrigsminister Hillary Clinton bakkede op om kampen, da hun på en konference i november i det amerikanske udenrigsministerium satte fokus på problemet.

”Illegal handel med truede dyr er værre end nogensinde før. Det er et globalt problem, som kræver en global indsats. For hvis vi først mister naturens vidunderlige ressourcer, kan vi ikke få dem tilbage.

6.400

TIGERBEVARELSENS MÅL FOR ANTALLET AF VILDE TIGRE I 2022. WWF ARBEJDER MED DE 13 LANDE, HVOR TIGEREN LEVER FOR AT KUNNE REALISERE MÅLET.

97 %

SÅ MANGE AF VERDENS VILDE TIGRE HAR VERDEN MISTET PÅ LIDT OVER 100 ÅR. HVIS DEN UDVIKLING FORTSÆTTER, VIL TIGEREN UDDØ OM TI ÅR.

600 KR.

I RUSLAND VAR DET STRAFFEN FOR AT BESIDDE ET TIGERSKIND FØR LOVÆNDRINGEN. DEN FØRSTE STRAF EFTER LOVGIVNINGEN VAR PÅ 14 MÅNEDERS SAMFUNDSTJENESTE OG EN BØDE PÅ 108.000 KRONER.

Krybskytterne stjæler fra fremtidens generationer, så vi må arbejde sammen for at stoppe dem,” sagde Hillary Clinton blandt andet i sin tale på konferencen.

Udmeldingen glædede WWF og andre organisationer, der længe har efterlyst politisk engagement i sagen. I Rusland har WWF samarbejdet med regeringen om en lovændring for at bekæmpe problemet. Straffen for at besidde et tigerskind var tidligere en bøde på 600 kroner, altså mindre end en parkeringsbøde i Danmark. Første straf efter lovændringen faldt i november og lød på 14 måneders samfundstjeneste og en bøde på 108.000 kroner for at slå en sibirisk tiger ihjel. Andre indsatsområder er uddannelse af parkvagter og en generel bedre forvaltning af de områder, hvor tigeren lever.

”De nye tiltag i Rusland er et vigtigt skridt i kampen for at bevare tigeren og forhåbentligt vil det inspirere andre til også at øge indsatsen,” siger Gitte Seeberg og tilføjer:

”Forskerne har ikke kunnet bevise, at den traditionelle medicin lavet af tigerdele har en medicinsk effekt. De kommende generationer kan komme til at opleve en verden uden tigeren, hvis vi ikke reagerer nu.”

WWF KICKSTARTER GRØN ØKONOMI I MYANMAR

Af Mie Oehlenschläger og Jacob Fjalland

Grøn økonomi er blevet et af hovedtemaerne for den fremtidige udvikling i Myanmar. Men selvom civilsamfundet og regeringen i Myanmar viser bred interesse for, at landets økonomiske udvikling sker på en bæredygtig måde, er der stadig lang vej igen, før visionerne for alvor kan føres ud i livet. WWF's regionale program i Mekong besluttede i november 2012 at åbne et kontor i Yangon, og WWF Verdensnaturfonden er med til at forberede det nye program i det tidligere så lukkede land. Jacob Fjalland, der er seniorrådgiver i WWF Verdensnaturfonden, besøgte landet for første gang i november og fortæller her om turen igennem en række udvalgte billeder.

© JACOB FJALLAND / WWF

Banebrydende konference om grøn økonomi i Myanmar

I november 2012 medvirkede WWF i en stor international konference i Myanmar om grøn økonomi. Konferencen skulle øge forståelsen i Myanmar for den økonomiske værdi af naturbevarelse og sunde økosystemer, som netop er afgørende for en bæredygtig økonomisk og social udvikling i landet. Mange internationale virksomheder og investorer står på spring for at få del i Myanmars store naturrigdom. Som Sydøstasiens største land og med mange år under international handelsembargo har Myanmars naturressourcer ikke været udsat for den samme udnyttelse som flere af nabolandene. Men nu er det altså Myanmars tur!

Efter at have nedprioriteret uddannelsessystemet i årtier er den burmesiske regerings evne til at håndhæve miljøreguleringer temmelig begrænset. Det er derfor afgørende, at de internationale virksomheder, der engagerer sig i landet, tager et stort ansvar for, at deres aktiviteter er bæredygtige og ikke skader Myanmars natur. Et godt eksempel på, at økonomisk udvikling og miljøhensyn kan gå hånd i hånd er denne nye spritfabrik uden for Yangon. Fabrikken opsamler methan fra spildevandet og bruger det til at producere varme og elektricitet. Dermed undgår man både at forurene floden, man begrænser CO_2-udledningen og sparer penge på el-regningen.

© THOMAS BORBERG / POLFOTO

Økonomisk vækst og grøn bæredygtighed går hånd i hånd - her under konstruktionen af en spritfabrik

© THOMAS BORBERG / POLFOTO

Samarbejde med lokale ngo'er - Jacob Fjalland hos REAM

Adgang til energi er en forudsætning for udvikling inden for de fleste sektorer, og opbygningen af Myanmars energiproduktion vil være en af de helt store udfordringer de kommende år. WWF vil arbejde for en energiudvikling, hvor Myanmar undgår afhængighed af fossile brændsler som olie og kul og i stedet satser på bæredygtige vedvarende energikilder. Det vil blandt andet ske genne samarbejde med lokale ngo'er som Renewable Energy Association Myanmar (REAM). De leverer solceller og lys til fattige familier i den meget tørre region i det centrale Myanmar.

Forvaltning af vandressourcer og forurening bliver et meget vigtigt tema for Myanmar i den kommende udviklingsproces. Her kan dansk knowhow og teknologi hjælpe Myanmar på vej, blandt andet inden for spildevandsrensning. Her besøger Khin Aye Myint, som er ledende ingeniør i Yangons vand- og kloakafdeling, byens eneste vandrensningsanlæg, der kun har kapacitet til at rense vand fra 300.000 af storbyens fire millioner indbyggere.

© JACOB FJALLAND / WWF

Vandrensning bliver en vigtig del af Myanmars grønne økonomi

BESØGET GJORDE DET TYDELIGT FOR MIG, AT MYANMAR KAN LÆRE AF NABOLANDENES ERFARINGER OG FEJL OG UDNYTTE GRØN TEKNOLOGI TIL AT SKABE EN REEL BÆREDYGTIG UDVIKLING OG VÆKST I LANDET, DER SAMTIDIG TAGER HENSYN TIL NATUR OG MENNESKER.

JACOB FJALLAND

© JACOB FJALLAND / WWF

Bevarelse af tigerbestande - nu også fra Myanmar

Bjergene og skovene på grænsen mellem Myanmar og Thailand er levested for Sydøstasiens største bestand af tigre. WWF har i mange år arbejdet for at bevare tigerbestandene i samarbejde med lokale myndigheder og landsbyer på den thailandske side af grænsen. Med det nye program i Myanmar vil WWF nu kunne arbejde fra begge sider af grænsen, og det vil i høj grad styrke arbejdet for at bevare det unikke tigerlandskab. Her tjekker en WWF-medarbejder en fotofælde i skovene mellem Thailand og Myanmar.

© ADAM OSWELL / WWF-GREATER MEKONG

PIRATFISKERE TRUER DEN BLÅFINNEDE TUN

© WILD WONDERS OF EUROPE / ZANKL / WWF

Selvom blåfinnet tun er en af verdens mest truede fisk, foregår der massivt ulovligt fiskeri efter arten. Det er især japanske sushispisere, der har presset efterspørgslen og priserne op til astronomiske højder. Tidligere i år blev et enkelt eksemplar på 222 kilo fanget i Stillehavet og solgt for lidt over ti millioner kroner til en japansk sushikæde.

Af Morten Hilding Hansen

Blåfinnet tun er en af verdens mest eftertragtede fisk blandt andet på grund af den voksende sushibølge verden over. Moderne supereffektive fangstmetoder som not, hvor tunstimer drives ind i enorme flydende net, har i kombination med mange års utilstrækkelig fiskeriforvaltning og et omfattende illegalt og urapporteret fiskeri, desværre betydet, at den blåfinnede tun i dag er godt på vej til at blive udryddet.

Det gælder også for den atlantiske blåfinnede tun, der gyder i Middelhavet, og som også er udsat for et omfattende ulovligt fiskeri, selvom den sælges til langt lavere priser end de blåfinnede tun, der fanges i Stillehavet. Sidste år viste en WWF-undersøgelse, at der alene i perioden 2000-2010 blev handlet 18.704 ton urapporteret atlantisk blåfinnet tun til Japan. Det er meget stærke indikationer på, at det urapporterede fiskeri er illegalt fiskeri, og i så fald er der tale om ulovlige fangster på mere end ti procent af de tilladte kvoter for hele perioden. Eftersom det ulovlige fiskeri i sagens natur foregår i det skjulte, kender man selvsagt heller ikke det reelle omfang.

”Det vil ikke overraske mig, hvis det urapporterede fiskeri, som WWF har dokumenteret, kun udgør toppen af isbjerget for det totale urapporterede og illegale fiskeri. Og det er ganske alvorligt, ” siger Christoph Mathiesen fra WWF Verdensnaturfondens program for hav og fiskeri.

”Hvis fiskekvoter skal være bæredygtige, skal de fastsættes ud fra videnskabelige vurderinger af, hvor meget en fiskebestand kan tåle at blive fisket, uden at den går tilbage. Men hvis der samtidig foregår ulovligt fiskeri, opstår der en stor risiko for, at bestanden alligevel bliver overfisket, selvom de officielle fangstkvoter tilsyneladende bliver overholdt. Lige netop den atlantiske blåfinnede tun er særligt sårbar over for enhver form for overfiskeri,” forklarer Christoph Mathiesen.

DET VIL IKKE OVERRASKE MIG, HVIS DET URAPPORTEREDE FISKERI KUN UDGØR TOPPEN AF ISBJERGET.

CHRISTOPH MATHIESEN

FØLGER ANBEFALINGER

I modsætning til de fleste andre tunarter gyder den atlantiske blåfinnede tun nemlig kun én gang om året. Dertil kommer, at den først bliver kønsmoden, når den er mellem 8 og 12 år gammel. Det stiller derfor strenge krav til forvaltningen af bestanden – et ansvar, der formelt set ligger hos den internationale organisation ICCAT (International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas), hvis medlemmer blandt andet tæller EU, USA, Japan og Kina.

I november sidste år mødtes ICCAT i Marokko for blandt andet at fastsætte fangstkvoter for atlantisk blåfinnet tun for de næste to til tre år. Her valgte man at følge de videnskabelige anbefalinger om ikke at øge kvoterne, noget mange ellers frygtede ICCAT ville gøre. Men der var ridser i lakken. På trods af anbefalinger fra blandt andet WWF fravalgte ICCAT i sin fastsættelse af kvoterne at tage højde for det illegale fiskeri.

”Selvfølgelig er det godt, at ICCAT trods alt ikke har øget kvoterne ud over de videnskabelige anbefalinger,” forklarer Christoph Mathiesen og fortsætter:

”Men situationen er stadig kritisk. Bestanden af atlantisk blåfinnet tun er så tæt på grænsen af det biologisk bæredygtige, at der er en reel risiko for, at den bliver udryddet, hvis fangstkvoterne ikke overholdes. Nye absurde prisrekorder vil ikke gøre det illegale fiskeri efter blåfinnet tun mindre i fremtiden – snarere tværtimod – og man bør derfor sætte endnu mere ind på at komme piratfiskeriet til livs. For naturen og den blåfinnede tuns skyld.”

BLÅFINNET TUN

- Blåfinnet tun er den største nulevende tunart og består af tre underarter: sydlig blåfinnet tun, stillehavs blåfinnet tun og atlantisk blåfinnet tun.
- Atlantisk blåfinnet tun (Thunnus thynnus) er med sine op til 680 kilo og op til fire meter verdens største tunart. Den gyder i Middelhavet og foretager vandringer helt op til Nordnorge. Tidligere levede den også i danske farvande, men er i dag forsvundet på grund af overfiskeri.
- Tunen er en af havets hurtigste rovfisk – med en fart på 65 kilometer i timen, når den jager makreller, sardiner og blæksprutter.
- På grund af stigende efterspørgsel på blåfinnet tun, der blandt andet bruges i sushiretter i Japan, er den blåfinnede tun ved at blive udryddet i både Stillehavet, Nordatlanten og Middelhavet. En ny rapport fra ICS (den internationale komite for tun og tunlignende arter i det nordlige Stillehav) fra 2012 viser, at bestanden af blåfinnet tun fra Stillehavet nu er på et historisk lavpunkt efter årtiers massivt overfiskeri.

DET ØNSKER WWF

- Bedre kontrolforanstaltninger i EU.
- At ICCAT følger op og reagerer på WWF's undersøgelse fra 2012, der indikerer et betydeligt omfang af ulovligt fiskeri efter den blåfinnede tun.
- At man i den videnskabelige rådgivning udviser særlig forsigtighed, når det gælder bestandsvurderingen af blåfinnet tun, fordi der hersker stor usikkerhed om det reelle omfang af fiskeriet på grund af ulovligt og urapporteret fiskeri.

WWF nyt

ASC-CERTIFICERET FISK RAMMER DE DANSKE SUPERMARKEDER

Kunder i hollandske og tyske supermarkeder kan allerede i dag finde ansvarligt producerede fisk i kølediskene, som bærer miljømærket ASC (Aquaculture Stewardship Council). Men snart vil også danske forbrugere kunne sætte tænderne i ASC-mærkede pangasius og tilapia – og på sigt også blandt andet varmtvandsrejer, laks og ørred. I alt 12 arter vil blive ASC-certificerede.

ASC-mærket står for bæredygtig og ansvarlig produktion af opdrættede fisk og skaldyr. Halvdelen af de fiskeprodukter og skaldyr, der bliver spist i verden, kommer i dag fra opdrætsanlæg, som populært også kaldes akvakultur. Ansvarlig akvakultur kan derfor være en af de mest bæredygtige måder at brødføde verden på. Det er også afgørende for at skåne miljøet, da produkter fra ASC-certificeret akvakultur skal følge strenge krav om blandt andet brug af kemikalier, vandforbrug, naturbeskyttelse, bæredygtigt foder og arbejdsforhold.

ASC blev skabt af WWF og IDH (Dutch Sustainable Trade Initiative) i 2009, og snart kan resultatet nå de danske forbrugere.

Du kan læse mere om ASC og se, hvilke fisk, WWF anbefaler i fiskeguiden på **hvaforenfisk.dk**

FULDT SKATTEFRADRAG

SKAT

Bidrag til WWF kan trækkes fra i skat. Fra 2012 gælder der nye fradragsregler. Der er ikke længere et bundfradrag på 500 kroner, og du kan derfor trække dit samlede bidrag fra, dog højest 14.500. kroner per år. WWF indberetter automatisk dit bidrag til SKAT via dit CPR-nummer. Mangler du at oplyse os dit CPR-nummer? Så ring på 35 36 36 35 eller send en mail til **wwf@wwf.dk**.

MØD EN VIRKSOMHEDS-STØTTE

NAVN: MARIANNE GULLØV
JOB: EXTERNAL COMMUNICATIONS MANAGER, THE BODY SHOP DANMARK

Hvordan støtter The Body Shop WWF?
Vi vil i forbindelse med Earth Hour køre en kampagne med fokus på genbrug af tom emballage, hvor vi vil forsøge at ændre på forbrugernes vaner. Vi vil vænne vores kunder til at aflevere tom emballage fra vores produkter tilbage til genbrug i stedet for at smide det i skraldespanden, og igennem genbrug af emballagen skåne miljøet. I perioden fra den 22. februar til den 9. april vil folk kunne aflevere al tom emballage fra badeværelset, ikke kun fra The Body Shop, og for hvert styk emballage, de afleverer, giver vi 10 kr.* til WWF's arbejde i Arktis. Som tak får kunden 20 procent på vores produkter ved sit næste køb.

Hvorfor er det vigtigt for The Body Shop at støtte en natur- og miljøorganisation?
Det er en del af vores dna. Vi har fem kerneværdier, og en af dem er "Protect the planet", og den er så dybt integreret i alt, hvad vi gør. Det gælder i forhold til vores produkter, men også i forhold til vores leverandører af ingredienser. I samhandlen med dem fokuserer vi på, at de overholder vores etiske retningslinjer, og på hvordan de undgår at belaste miljøet. Så vi tænker miljøet ind i alt, hvad vi gør, og derfor er det super vigtigt for os at støtte en natur- og miljøorganisation som WWF.

Hvorfor har I valgt at støtte netop WWF?
Vi har faktisk været med i Earth Hour fra I startede det, hvor vi slukkede lyset i butikkerne og uddelte stearinlys til vores ansatte med opfordringen om at gøre det samme.

THE BODY SHOP

Vi deler desuden hovedkontor med Sverige, som har et godt samarbejde med det svenske WWF, så det giver mening for os også at støtte WWF i Danmark og det samme projekt som dem. Derudover synes vi, at I gør et rigtigt godt stykke arbejde, og at I er en stor og pålidelig organisation. Vi ved, at det WWF siger, det gør I også.

*Donationerne på 10 kr. gives op til 100.000 kr.

LØVER OG PANDAER TIL GALLAPREMIERE

WWF Verdensnaturfondens PandaClub deltog i januar til gallapremieren i Imperial på "Min Søsters Børn i Afrika" for at sætte fokus på den voldsomme stigning i handelen med truede dyr. PandaClub havde sluppet vilde dyr løs blandt gæsterne, der også slippes løs til PandaClub-event i Ree Park den 15. juni.

STØT WWF – UDEN AT DET KOSTER DIG EN KRONE!

Norstat: Norstat er Europas førende leverandører af dataindsamling til professionelle brugere af markedsanalyse. Nu kan du støtte WWF ved at udfylde Norstats spørgeskemaer på nettet. Du optjener point for hvert spørgeskema, du udfylder, som du kan vælge at donere til WWF.

Tilmeld dig panelet ved at skrive til **support@norstat.dk.** Du bestemmer selv, hvornår du vil udfylde spørgeskemaerne, og hvor mange du vil udfylde.

MM Distribution: Støt WWF ved at donere brugte blækpatroner og lasertonere til **tonerindsamling.dk.** WWF modtager 50 procent af salget af de genanvendte tonere.

Læs mere på **tonerindsamling.dk** og find ud af, hvor du eller din virksomhed kan aflevere brugte tonere. MM Distribution importerer hardware, software og accessories til forhandlere i den danske it- og kontorbranche.

Drop'n' Shop: Drop n' shop sælger brugte mobiler, og er grundlagt på ideen om at genbruge. Støt WWF ved at donere brugte mobiletelefoner til Drop'n'shop. Drop'n'shop giver en pris på mobiltelefonen og giver mulighed for at donere pengene til WWF.

Kom i gang med at donere gamle mobiltelefoner på **www.dropnshop.dk.**

WWF OG COCA COLA SAMLER IND TIL ISBJØRNEN

Coca-Cola® ARCTIC HOME™ STØTTER WWF'S ARBEJDE MED BESKYTTELSE AF ISBJØRNENS HJEM I ARKTIS WWF®

WWF har udråbt 2013 til isbjørnens år. I marts vil WWF og The Coca Cola Company samarbejde om kampagnen Arctic Home, som sætter fokus på, hvordan klimaforandringerne påvirker isbjørnen. Isen i Arktis smelter dobbelt så hurtigt som forventet, og det har stor betydning for isbjørnens liv. Den opholder sig meget på isen og bruger den til at jage på, yngle og hvile sig på i forbindelse med dens lange vandringer.

The Coca Cola Company støtter kampagnen med 1 million euro og du kan også bidrage. På hjemmesiden **arctichome.dk** kan du støtte kampagnen og løbende se, hvor meget der er blevet doneret i alt. Du kan også 'like' og dele kampagnen på Facebook og dermed opfordre andre til også at støtte.

På websitet kan du læse mere og se film om klimaforandringerne i Arktis. Du kan også deltage i en konkurrence om en rejse for to til Spitsbergen, som ligger lige syd for Nordpolen. **arctichome.dk**

VIRKSOMHEDER DER STØTTER WWF VERDENSNATURFONDEN

Danske virksomheder kan blive virksomhedssponsorer i WWF Verdensnaturfonden og derved støtte arbejdet for at sikre verdens natur. Der findes fire forskellige sponsorpakker. De er fradragsberettigede og koster mellem kr. 3.500 og kr. 25.000 eks. moms om året. Læs mere på **wwf.dk/firmasponsor**
Følgende virksomheder støtter WWF Verdensnaturfonden med sponsorpakkerne Isbjørn til 25.000 kr. og Tiger til 10.000 kr.:

ISBJØRN A/S Dansk Shell, Better Place Denmark A/S, Care4Nature, Dansk Supermarked A/S, GA-Import A/S, JØRGEN KRUUSE A/S, Nordlux A/S, Nybo Jensen Konfektion A/S, Raaco A/S, Rockwool International A/S, Saxo Bank A/S, SE Big Blue, René Gross Kærskov **TIGER** A/S Rødovrecentrum, AdViva ApS, Akzo Nobel Deco A/S, BoligOne Dan Lüth ApS, Borella projects, H. P. Therkelsen A/S, Martin Bencher Group A/S, PFA Pension, Regner Grasten Film og TV A/S, RigtigHundemad ApS, Silicon.dk ApS, Storm Group, www.superkoi.dk, Søndergaard Nedrivning ApS, T.J. Transmission A/S, VITAL PETFOOD GROUP A/S, webCRM A/S.

UDGIVER: WWF VERDENSNATURFONDEN, SVANEVEJ 12, 2400 KØBENHAVN NV
ÆNDRINGER VEDR. ABONNEMENT RING VENLIGST 35 36 36 35 ELLER SKRIV TIL WWF@WWF.DK

POST
PP DANMARK
MAGASINPOST MMP
ID-NR. 42224

BESTIL naturmærkerne på SHOP.WWF.DK for 50 kr.

Årets Naturmærker 2013

Asien er i fokus på dette års naturmærke

Vi har valgt smukke farverige fotos, der hylder den alsidige asiatiske kultur, natur og dyreliv. Fra den storslåede påfugl i al sin pragt til den majestætiske lille adjudantstork. Fra en afslappet rød panda til den legesyge kæmpepanda.

Store katte, fisk og elefanter. Smukke blomster og bygninger. Det hele hænger sammen og er en del af en traditionsrig kultur. Støt vores arbejde for at bevare kloden og det liv, der lever her.